

309. IX. 81.
AUREÆ

SENVENTIÆ

Ex

S. BIBLIIS, VARIISQUE
Autoribus, tam Sacris quam pro-
phanis selecte, & in 52. Classes distin-
ctæ, quarum quælibet 7. continet
Sententias, juxta numerum die-
rum in hebdomade.

*In usum etatis puerilis studiis
dicata:*

Impensis J. Sch. C. A.

A B O Æ,

Excusé à JOHANNE WILSTER.
ANNO 1671.

EX LIBRIS V. CALIGARI
ex libris v. caligari
-milia ex libris v. caligari
-milia ex libris v. caligari

Lucret. 3. II.

Floriferis ut apes in saltibus o-
mnia libant,
Omnia nos itidem depascimur
aurea dicta,
Aurea, perpetua semper dignissi-
ma vitâ.

SEN TENTIARUM U s u s.

Postquam puer didicerit Declinationes Nominum & Verborum Conjugationes, non erit statim ducendus ad regulas Grammaticæ, ut fieri solet magno cum juventutis tædio: Grammatica siquidem lingvam non docet, sed correctè loquendi modum, quod ponit lingvam quodam modo notam esse.

Ergo lingua priùs discenda, quam regulae Grammaticæ.

Lingua verò vocabulis constat, quæ si quis didicerit, utiq; linguam novit.

Ea autem ex Vocabularyis vel Dictionariis addiscere valdè tædiosum est.

Neg₃ ex lectione alicuius autoris,
vel Dialogorum hoc obtineri com-
modè poterit; illic enim multum dif-
ficultatis, hic defectus erit.

Modus igitur quærendus, quo o-
mnia complectamur, quæ ad scopum
nostrum faciunt; isq₃ erit, (sine alio-
rum præjudicio) si egregias aliquot
sententias addiscat puer, unicam
scilicet singulis diebus, hoc ordine:

1. Aliquoties sententiam perle-
gat, præsente præceptore, donec e-
am scitè pronunciet.

2. Reddat verbum pro verbo.

3. Sensum exprimat, mentemque
autoris vernacula lingua.

4. Exscribat sententiam propria
manu, cum genuinâ interpretatio-
ne, Et quidem unicam in qualibet
pagina, ut spatium relinquatur vo-
cabulis sequuturis.

5. Mox sententiam memoria
mandet.

6. Recitatâ memoriter sententiâ, omnia demum vocabula enucleanda erunt, ita ut ex primitivis & simplicibus derivata & composita cognoscantur; Si verò compositum vel derivatum aliundè sit vocabulum, eius simplex vel primitivum investigabitur.

7. Quodlibet vocabulum seorsim in eadem pagina scribatur, & memoria mandetur; Sic enim fiet, cùm didicerit puer sententiam, ut eadem operâ omnia vocabula ei inclusa sciatur. Exempli gratiâ: Pietas ad omnia utilis; subintelligitur Est. Ad omnia, id est, ad omnes res, quasi dices;

Pietas est utilis ad omnes res.

Pietas, tis. 3. Declinat. Ab Adjectivo Pius, a, um.

Superlat. piissimus. Comparativo caret, nisi dixeris magis pius.

Adverb. Piè, piissime.

Sic Impietas, impius, Impiissimus, Impie.

Ad. Præpositio, reg. Accusat.

Hic & hæc omnis & hoc omne,
Hinc omnino. Omnis, universus,
Totus, synonyma sunt. Hic & hæc utilis & hoc utile. Hinc Utilitas, utiliter.
Sic inutilis, inutilitas, inutiliter. Adde utor, Abutor, usus,
abusus.

Tandem, quod præcipuum est, &
ut plurimum negligitur, judicium
puerile informetur sensu morali sen-
tentiae. Ex. Gr. Quid est pietas?
Ad quod præceptum refertur? Pro-
ponantur præmia pietatis, promissio-
nes præsentis & futurae vite.

Addantur exempla piorum, qui-
bus bene cessit pie vixisse.

Reliqua industria & solertia, pri-
vati præceptoris committuntur.

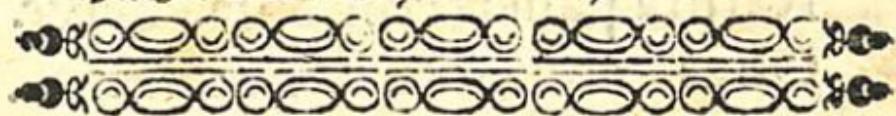
Si consilium non placet, (nulli e-
nim quicquam præscribitur) pote-

runt

runt sententiæ simpliciter memoria
mandari à pueris, sine ulteriore enu-
cleatione vocum aut penitiore re-
conditi sensus inquisitione.

Poterunt & plures singulis diebus
addi sententiæ, pro captu discenti-
um, ad quem sese accōmodent soler-
tes & industrij Præceptores, necesse
est. B. V. L. A.

bene valeas lector amice.

1. Hebdomas.

Pietas ad omnia utilis.

i. Timoth. 4.v.9.

Honores mutant mores. Plaut.

Otium pulvinar Diaboli. Job.
Adamaeus Dial. Schol.

Ignoti nulla cupido. Ovidius.

Optimum condimentum fa-
mes. Cicero.

Magnum vectigal parsimonia.
idem.

Dulce bellū inexpertis. Vegetius.

Misericordia Domini plena est
terra. *Psal. 33. v. 5.*

Aurora Musis amica. *Ephem.*
Lat. Linguae.

Figulus figulo invidet. *Hesiod.*

Gaudet patientia duris. *Lucan.*

Homo homini Deus. (*lupus.*)

Adag. Erasmi.

Natura paucis contenta. *Senec.*

Onus comitatur honorem.

Guntherus Poëta.

Stipendium peccati mors est.

Rom. 6. v. 23.

Mortuis non conviciandum.

Homerus.

Difficillimum omnibus placere.

Demosthenes.

Lentescunt tempore curæ. *Ovid.*

Vestigalia nervi Reipublicæ.

Cicero.

Mirabile paupertatis ingenium.

Petron. Arbiter.

Even-

Eventus stultorum magister.

Livius.

4.

Timor Domini principium sapientiae. *Prov. 1. v. 7.*

Industriam adjuvat Deus. *Hom.*
Prospera animos efferunt. *Senec. Tragæd.*

Trabit sua quemq; voluptas. Virg.
Pecunia nervus belli. *Thucyd.*
Manus manum lavat. *Plato.*
Ingens telum necessitas. *Gellius.*

5.

Ex abundantia cordis os loquitur. *Matth. 12. v. 34.*

Conscientia grave pondus. *Cic.*
Victoria humanitate temperanda. *Dio.*

Tendit in ardua virtus. Ovidius.
Nullum violentum perpetuum. *Aristoteles.*

Nihil ferè undiq; placet. *Quint.*
Libertas inestimabilis res est. *ICT.*

Benedictio Domini divites facit. *Prov. 10. v. 22.*

Plebs novarū rerum avida. *Liv.*

Populi vox, vox Dei. *Cominæus.*

Tandem bona causa triumphat. *Virg.*

Ne futor ultra crepidam. *Apelles apud Plinium.*

Uſus magister optimus. *Cicer.*

Silent leges inter arma. *Idem.*

Dignus est operarius mercede suâ. *Luc. 10. v. 17.*

Quot homines, tot sententiae. *Terentius.*

Malum consilium consultori pessimum. *Hesiodus.*

Mentem palam testatur amictus. *Claudianus.*

Veritas premitur, non opprimitur. *Ludov. Vives.*

Mali corvi, malum ovum. *Gell.*

Tunica pallio propior est. *Plaut.*

Non sequeris turbam ad faciem
dum malum. Exod. 28. v. 2.

Vestis non facit monachum.
Mirabellius.

Servos fideles liberalitas facit.
Plaut.

Virtute decet, non sanguine niti.
Claudian.

Legati jure gentium sacrosan-
cti. *Livius.*

Libido dominandi, causa belli.
Sallustius.

Qui tacet, consentire videtur.
Decretal. Bonifac.

Corpus nostrum templum est
Spiritus Sancti. 1. Cor. 6. v. 19.

Non curat numerum lupus. *Vir.*
Antiquitas non præjudicat ve-
ritati. *Liu.*

Arbitrii nostri non est, quod quis-
que loquatur. *Cato.*

Velox consilium sequitur pœnitentia. *Seneca.*

Injuriarum remedium est Oblivio. *Idem.*

Sumuntur à conversantibus mores. *Idem.*

IO.

Dies hominis sicut umbra, prætereunt. *Psal. 144. v. 4.*

Omnis subitæ mutationes periculofæ. *Galenus.*

Quicquid licet, non oportet. *Sen.*

Cælum non animum mutant, qui trans mare currunt. *Hor.*

Audi multa, loquere pauca. *Bias.*

Malè parta, malè dilabuntur. *Cic.*

Summum jus, summa injuria. *Idem.*

II.

Quicquid ex fide non est, peccarum est. *Rom. 14. v. 23.*

Severitas assiduitate amittit autoritatem. *Seneca.*

Superbia divitiarum partus est.

Idem.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas. Juvenal.

Mendacem oportet esse memorem. Ephemer. Lat. L.

Nimia familiaritas contemptum parit. Mirabellius.

Quisquis promittit, debitor est,
Saresberensis.

12.

Non est justus coram Deo ullus vivens. Psal. 143. v. 2. (Cic.)

Honestate dirigenda utilitas est.

Fortuna non mutat genus. Hor.

Inquinat egregios adjuncta superbia mores. Claud.

Laudare præsentes, adulatoris est. Aristot.

Consuetudo est altera natura.

Idem.

Deteriores omnes sumus licentia, Terent.

Omnia possibilia sunt apud Deum. *Marc. 10. v. 27.*

Mali principii, malus finis. *Acol.*

Non capit regnum duos. *Senec.*

Trag.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum. *Horat.*

Omnium rerum vicissitudo est.

Terent.

(*Curtius.*)

Otii vitia negotio discutiuntur.

Suæ quemque fortunæ pœnitent. *Cicero.*

Dona excæcant oculos judicium. *Syr. 20. v. 30.*

Suus cuique nævus est. *Ephemerid. Lat. L.*

Prodigia imminentis ruinæ signa. *Florus,*

Impedit ira animum, ne possit cerner verum. *Cato.*

Artem quævis alit terra. *Svet.*

Volenti non fit injuria. *Decretal. Bonifac.*

Impossibilium nulla obligatio
est. Celsus ICT.

15.

Sapientia mundi hujus stultitia
est apud Deum. *I. Cor. 3. v. 19.*

Oculus Domini saginat equum.
Bellengardus:

Nimium altercando, veritas a-
mittitur. *Pub. Syrus.*

Multa cadunt inter calcem, supre-
mag, labra. Gellius.

Claudenda sunt odia cum se-
pultis. *Cassidorus.*

Bis dat, qui citò dat, *Seneca.*
Svavis est præteriorum malo-
rum (laborum) memoria. *Cic.*

16.

Principi populi tui non male-
dices. *Exod. 22. v. 28.*

Faber est suæ quisque fortunæ.
Sallust.

Qui

Qui parcit malis, nocet bonis.

Idem.

Nitimus in vetitum semper, cupimusq; negata. Ovid.

Ex copia otioque lasciviunt animi. Liv.

Sera est in fundo parsimonia.

Seneca.

Saxum volutum non obducitur musco. Lucianus.

17.

Sangvis Jesu Christi mundat nos ab omni peccato. 1. Job. 1. 7.

Fides etiam hosti data servanda.
Plato. (rist.

Uina hirundo non facit ver. A-
Regis ad exemplum totus componi-
tur orbis Claud.

Ima permuat brevis hora summis. Senec. Trag.

Salus populi suprema lex esto.
Cic.

Regna scelere parta, non diu-
turna. Liv.

18. Non

Non tentabis Deum Dominum tuum. *Deut. 6. v. 16.*

Obsequium amicos, veritas odium parit. *Terent.*

Deus nobis laboribus omnia vendit. *Museus.*

Turpius ejicitur, qudm non admittitur hospes, Ovid.

Avarus animus nullo satiatur lucro. *Seneca.*

Magni animi est, injurias despicer. *Idem.*

Adversus miseros inhumanus est jocus. *Quintilian.*

Non est personarum acceptio apud Deum. *Rom. 2. v. 11.*

Aliquid mali, propter vicinum malum, *Plaut.*

Temeritas est, damnare quod nescias, *Seneca.*

Turpe est doctori, cum culpa redarguit ipsum, *Cato.* Pa-

Patria est, ubiunque est bene,
Cicero.

Pares cum paribus facillimè
congregantur, Idem.

Accipere præstat, quām facere
injuriam, Idem.

20.

Qui festinat ditari, non erit in-
nocens, Prov. 28. v. 20.

Multi famam, conscientiam
pauci verentur, Plinius.

Nescis quid serus vesper vehat,
Varro.

Quicquid agis, prudenter agas &
respicce finem, Ovid.

Leniter qui sœviunt, sapiunt
magis, Plaut.

Ingenium incultu atque socor-
diâ torpescit, Sallust.

Plures pereunt gulâ, quām gla-
dio, Xenophon.

21.

Dilige proximum tuum sicut
te ipsum, Mat. 19. v. 19. Bene-

Beneficium accipere, libertatem vendere est, *Seneca.*

Testimonium veritati, non amicitiae reddas, *Idem.*

Audaces fortuna juvat, timidosq; repellit, Virgil.

Castiga amicum clanculum, lauda palam, *Publ. Syrus.*

Frequens imitatio transit in mores, *Quintilian.*

Cupido atque ira, pessimi consultores, *Sallust.*

22.

Verbum Domini est lucernā pedibus nostris, *Psal. 119. v. 105.*

Altius injuriæ, quam merita descendunt, *Seneca.*

Etiam sine magistro vitia discuntur, *Idem.*

Blanda patrum segnes facit indulgentia natos, Ovid.

Divitias contemnere, magni animi est, *Cicero.*

De-

Delatores qui non caltagit, irritat. *Tacit.*

Disce à peritis, sequere optimos. *Idem.*

23.

Obedire oportet Deo potius quam hominibus. *Act. 5. v. 29.*

Facile est de alieno largiri. *Just.*

Fama optimo cuique pretiosa est, *Symmachus.*

Candida pax homines, trux decet ira feras, Ovid.

Optimè miserias ferunt, qui abscondunt. *Cic.*

Pejora juvenes facile præcepta audiunt, *Sen. Trag.*

Fortuna cùm blanditur, captatum venit, *Pub. Syrus.*

24.

Consiliarius sit tibi unus de mille. *Syr. 6. v. 6.*

Inopiæ multa desunt, avaritiæ omnia, *Seneca.*

Omnis

Omnis sui vitiosa jactatio est,
Quintil.
Conscia mens recti fame mendacia
ridet, Ovid.

Nihil seper suo statu manet. Cic.
Omnis natura est conservatrix
sui, Idem.

Formosa facies muta commen-
datio est. Pub. Syrus.

25.

N.B. Fide justificatur homo, absque
operibus legis, Rom. 3. v. 28.

Publica commoda privatis utilitatibus anteponenda, Dion.

Sapienti viro incessus moderatior convenit, Seneca.

Fronte capillata, post hæc occasio
calva, Cato.

Homo proponit, Deus autem
disponit, Mirabellius.

Vive bene, ne malè moriaris.
Augustinus.

Infrænis oris finis est infortunium, Sophocles.

26. Qui

Qui fudit foveam, incidet in e-
am, *Prov. 26. v. 27.*

Quæstus turpis gravis est the-
saurus, *Periander.*

Natura mortalium avida est
 imperii, *Sallust.*

Imperat aut servit collecta pecunia
cuiq;, *Horat.*

Imperatorum autoritatem res
 aduersæ minuunt. *Cæsar.*

Contra omnes sapere, despere
 est, *Cic.*

Qui bene stat non moveatur,
Petrus Delphinus.

Beatum est dare, potius quam
accipere, *Act. 5. v. 29.* 20: 35.

Ignorantia facti, non juris ex-
 cusat, *Decretal. Bonifac.*

Felicitati nihil deest, nisi mode-
 ratio. *Tacit.*

Fistula dulce canit, volucrem dum
decipit auceps, *Cato.* Quo-

Quomodo vis innotescere, sic
vive. *Augustinus.*

Agentem te ratio ducat, non
fortuna, *Liv.*

Alium silere quod voles, prius
file, *Senec. Tragæd.*

28.

Melius est nomen bonum,
quam divitæ multæ. *Prov. 22, v. 1.*

Amicus certus in re incerta cer-
nitur, *Plaut.*

Sequitur superbos ultor à tergo
Deus, *Senec. Tragæd.*

Invidus alterius macrescit rebus
optimis, *Horat.*

Amicum lædere, ne joco qui-
dem licet, *Pub. Syrus.*

Antè cognitam causam nemo
est damnandus, *Optat. Minutius.*

Tua quod nihil refert percon-
tari desinas, *Terent.*

In Deo vivimus, movemur & sumus, *Act. 17. v. 28.*

Antequam mores aliorum corrigas, tuos corige. *Lactantius.*

Nolunt principes quenquam ipsis præstantiorem haberi. *Dion.*

Naturam expellas furcâ, tamen usque recurret, *Horat.*

Dei nutu & arbitrio omnia reguntur, *Cyprianus.*

Emollit otium vires, sicut rubigo ferrum. *Seneca.*

In omnibus rebus mediocritas est optima, *Cic.*

Susurrone subtracto jurgia conquiescunt, *Prov. 26. v. 20.*

Ex vitio alterius sapiens emendat suum. *Pub. Syrus.*

Aliena nobis, nostra plus aliis placent, *Idem.*

Non sit in arcanis mulier tibi conscientia rebus, *Cato.* Lau-

Laudare se vani, vituperare stulti est. *Val. Max.*

Magna est illecebra peccandi, impunitatis spes. *Cic.*

Monitio acerbitate, & objurgatio contumeliâ careat, *Idem.*

31.

Si quis nolit operari, non edito,
2. Thessal 3. v. 10.

Amicitiae immortales, inimici-
tiae mortales debent esse. *Liv.*

Minus insolefce, quo magis res
prosperæ, *Idem.*

*Commoditas omnis sua fert incom-
moda secum.* *Mant.*

Multi dum aliena affectant,
propria amittunt, *Justin.*

Nihil est ab omni parte bea-
tum, *Horat.*

Non est sapientis dicere: non
putabam, *Cic.*

B

32. Scrut.

Scrutator Majestatis, opprime-
tur à gloria, *Prov. 25, v. 27.*

Exeat aulā, qui volet esse pius,
Lucanus.

Nulla ætas ad discendum sera
est, *Ambrosius.*

Si qua voles aptè nubere, nube pa-
ri, *Ovid.*

Nusquam diu eodem vestigio
stat fortuna. *Curtius*

Omne opus difficile videtur an-
tequām tentes, *Vegetius.*

Qui genus jactat suum, aliena
laudat, *Sen. Tragæd.*

Charitas est completio legis,
Rom. 13. v. 10.

Sæpe sub sordido palliolo latet
sapientia. *Cicero.*

Invitæ nuptiæ solent malos pro-
ventus habere, *Ambrosius.*

Casta

Casta Deus mens est, casta vult
mente vocari, Phil. Melan.

Ne tentes quod effici non pos-
sit, Quintilianus.

Nemo non benignus est sui ju-
dex, Seneca.

Ingenia hominum locorum
quoque situs format, Curtius.

34.

Qui maledicit patri suo, aut
matri suæ, morte moriatur, Exod.
21. v. 17.

Bene natis turpe est male vive-
re. Sophocles.

Nemo referre parentibus di-
gnam gratiam potest, Arist.

Intolerabilius nibile est, quam fa-
mina dives, Juvenalis.

Non licet in bello bis peccare,
Adag. Eras.

Felicibus difficilis est miseria-
rum vera aestimatio, Quintilian.

Principes plus exemplo, quam
peccato nocent, *Cicero.*

35.

Amicitia mundi inimicitia est
adversus Deum, *Jacob. 4. v. 4.*

Proprium humani ingenii, o-
disse quem læseris, *Tacit.*

Qui semel malus, semper præ-
sumitur malus, *ICT.*

Haud facile emergunt, quorum
virtutibus obstat

Res angusta domi, Juvenalis.

Ab alio expectes, alteri quod fe-
ceris, *Pub. Syrus.*

Nullus continuò justè vivens
ditatus est, *Menander.*

Nullus peccandi satis magnus
est prætextus. *Idem.*

36.

Deus non vult mortem pecca-
toris, sed ut convertatur & vivat,
Ezechiel. 18. v. 23.

Vere-

Verēcundia liberi est, servi vero metus, *Terent.*

Rebus maximis difficultatem ipsa natura proposuit, *Cic.*

Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas Rēgumque turres, *Horat.*

Non omne quod lucet, aurum
est, Petrus Delphinus. №

Pendemus ex laude, atque hanc laboris nostri ducimus summam,
Quintilianus.

Consolatio miserorum est, habere pares, *Mirabellius.*

37.

Scientia inflat, charitas ædificat, *1. Cor. 8. v. 1.*

Bonorū virorum conversatio, vim præceptorū obtinet, *Sene.*

Scelerati, conscientia obstrepen-te, condormire non possunt. *Curt.*

--Nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est, deperit illa se-mel. *Ovid.*

Citò laudare temeritatis, reprehendere malevolentiae est, *Epic.*

Temperandum ingenium, & severitas miscenda comitati, *Liv.*

Vera ornamenta matronarum, pudicitia, non vestes. *Justin.*

38.

Omnia quæ de terra sunt, in terram convertentur, *Sir. 40.v.11.*

Præteritæ res optima gerendarum documenta sunt, *Polybius.*

Bella non magis armis, quam sumptibus geruntur, *Thucydides.*

Quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu, Hor.

Boni pastoris est, tondere pecus, non deglubere, *Suetonius.*

Vera fortitudo, neque maledica est, neque minax, *Seneca.*

Pacein cum hominibus habebis, cum vitiis bellum, *Tacit.*

39. Qui

Qui se extollit, deprimetur;
 Et qui se deprimit, extolleatur,
Matth. 23. v. 12.

Omnis sibi melius malunt esse,
 quam alteri, *Terent.*

Quod factum est, infectum fieri non potest, *Idem.*

-- *Nefræna animo permitte calenti,*
Daspatum tenuemq; moram, male
cuncta ministrat Impetus, Stat.

Respublica duabus rebus continetur, præmio & poenâ, *Cic.*

Nec rogamus res turpes, nec faciamus rogati, *Idem.*

Nulla est major victoria, quam
 vitia domuisse, *Seneca.*

Ex sermone duorum aut trium
 testium, stata res esto, *Deut. 19. v. 15.*

Qui prior est tempore, potior
est jure, *Decretat. Bonifac.*

Quò se fortuna, eodem favor
 hominum inclinat, *Justinus.*

---Corpus onustum
Hesternis vitiis, animum quoque
prægravat ipsum,
Atque affigit humi divinæ parti-
culam auræ, Horat.

Concordiâ res paryæ crescunt,
discordiâ maximè dilabuntur, Sall.

Tenue est mendacium; perlu-
cet si diligenter inspexeris, Seneca.

Vigilando, agendo, bene consu-
lendo, prosperè omnia cedunt, Id.

41.

Evangelium est potentia Dei ad
salutem cuvis credenti, Rom. 1.16.

Vino vendibili suspensâ hederâ
nihil est opus, Adag. Eras.

Omnis actio vacare debet te-
meritate & negligentiâ, Cic.

Nemo adeò ferus est, ut non mi-
tescere possit,

Si modo culturæ patientem com-
modet aurem, Horat.

Omnes profectò liberi lubētiūs
sumus, quam servimus, Ter.

Par-

Parva sæpè scintilla contempta,
magnum excitavit incendiū, Curt.

Contemptor animus & superbia,
cominune nobilitatis malum,
Sallust.

42.

Deus constituit terminos vitæ nostræ, qui præteriri non poterunt, *Job. 14. v.5.*

Ad connectendas amicitias tenacissimum vinculum, morum similitudo, *Plinius.*

Difficile est eximiam felicitatem moderato animo ferre, *Josephus.*

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,

Quum mala per longas convaleueremorās, Ovid.

Justum sanctumq; juramentum omnibus faciendum est. *Demosth.*

Neminem oportet artem pudere proloqui, quam factitat, *Cic.*

Non fortunâ homines æstimandi sunt, sed moribus, *Macrobius.*

Quum das eleemosynam, ne no-
verit sinistra tua, quid faciat dex-
tra, *Matth. 6. v. 3.*

Deliberandum est diu, quod sta-
tuendum est semel, *Pub. Syrus.*

De malè quæsitis non gaudet
tertius hæres, *Mirabel.*

Gratia quæ tarda est, ingrata est,
gratia namque

Cum fieri properat, gratia grata
magis, *Ausonius.*

In periculis timidi, sicubi me-
tus abest, inflati, *Justinus.*

Silentio stultitiam tegere, pars
est aliqua sapientis, *Eras. Apoph.*

Res humanæ semper in deteri-
us prolabuntur, *Sallust.*

Qui effundit sanguinem homi-
nis, per hominem sanguis illius
effundetur. *Genes. 9. v. 6.*

Potentes sequitur invidia, humiles contemptus, turpes odium,
Quintil.

Plus in cōsilio, quām in viribus
præsidii ponendum. *Dion.*

*Luxuriant animi rebus plerumq;
secundis,*

*Nec facile est aquā commoda men-
te pati,* Ovid.

Quantò superiores sumus, tan-
to nos summissius geramus, *Cic.*

Multum profecit qui dicit se
nihil scire, *Plutarch.*

Multitudo aut servit humiliter,
aut superbè dominatur, *Liv.*

45.

Oportet per multas afflictiones
nos ingredi in regnum Dei, *Act.*
14. v. 22.

*Quos viceris, amicos tibi esse,
cave credas,* Curtius.

Quod facere turpe est, dicere
ne honestum puta, *Pub. Syrus.*

Non tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit

Occurrat, mentemque domet respetus honesti, Claud.

*Temerè fama nasci non solet,
quin subsit aliquid, Cic.*

*Qui quæ vult dicit, quæ non
vult audiet, Terent.*

*Natura inimica inter se libera
civitas & rex, Liv.*

46.

*Nullus potest dicere, mundum
est cor meum, purus sum à peccato,
Prov. 20. v. 9.*

*Pluris est oculatus testis unus,
quam auriti decem, Plaut.*

*Qui cum malis versantur, affri-
cant sibi eorum vitia, Philo.*

*Oderunt peccare boni virtutis a-
more.*

*Tu nihil admittes in te formidine
pœnæ, Horat.*

*Non speremus fore, ut aliena
quisquam diu ploret, Quin. In-*

Inimici famam, non ita ut nata
est, ferunt, *Plaut.*

Nulla in amicitiis pestis est ma-
jor, quam assentatio. *Cic.*

47.

Estote prudentes ut serpentes,
& simplices ut columbe, *Mat. 10.16.*

Benignitate atq; clementia ho-
nestè vincere, quam armis præstat,
Polyb.

Consilio omnia priùs experiri,
quam armis, sapientem decet, *Ter.*

Donec eris felix multos numerabis
amicos.

Tempora si fuerint nubila, solus e-
ris, *Ovid.*

Sapienter cogitant, qui tempo-
ribus secundis casus adversos re-
formidant, *Cic.*

Nemini fidas, nisi cum quo mo-
dium salis absumpseris, *Idem.*

Vulgus ex veritate pauca, ex o-
pinione multa æstimat, *Idem.*

48. Non

Non solo pane vivit homo, sed
omni eo, quod egreditur ex Ore
Domini, *Deut. 8. v. 3.*

Non domo Dominus, sed Do-
mino domus honestanda est, *Cic.*

Studiis ac literis res secundæ or-
natur, adversæ adjuvantur, *Idem.*

*Fama malum, quo non aliud velo-
cius ullum,*

*Mobilitate viget, viresque acqui-
rit eundo,* Virg.

Contentū suis rebus esse, maxi-
mæ sunt certissimæq; divitiæ, *Cic.*

Admoneri bonus gaudet, pessi-
mus quisque correptorem asper-
rimè patitur, *Seneca.*

Facile omnes cùm valemus, re-
cta consilia ægrotis damus, *Teren.*

Est quæstus magnus pietas, cum
animo suâ forte contento, *i. Ti-
moth. 6. v. 6.*

In duobus malis fugiendum
majus, levius est eligendum, *Cic.*

Liber est is æstimandus, qui nul-
li turpitudini servit, *Idem.*

Excitat auditor studium laudatq;
virtus,

Crescit, & immensum gloria cal-
car habet, *Ovid.*

Muliebris garrulitas id solum
potest tacere, quod nescit, *Senec.*

Pax tuta, cuivis bello, etiam ju-
sto, est præferenda, *Thucydides.*

Potentissimum imperandi ge-
nus, quum rogat, qui jubere po-
test, *Auson.*

50.

Quem diligit Deus castigat, &
quidem ut pater filium, cui bene
vult, *Prov. 3. v. 12.*

Probus amicus diu queritur, vix
invenitur, difficile servatur, *Alcui.*

Nemo potest simul esse & accu-
sator & judex, *Plutarchus.*

Qua-

*Qualem commendes, etiam atq;
etiam aspice, ne mox,
Incutiant aliena tibi peccata pu-
dorem,* Horat.

Interest Reipublicæ, ne suâ re
quis malè utatur, Cic.

Studiorum liberalium, amaræ
radices sunt, fructus autem dulces,
Aristoteles.

Non utendum imperio, ubi le-
gibus agi potest, Tacit.

51.

Sol non debet occidere super
exacerbatione nostra, Eph.4.v.26.

Promissum potius non facien-
dum, quam tetrum facinus admit-
tendum, Cic.

In suo quisque negotio hebeti-
or est, quam in alieno, Curtius.

*Omne animi vitium tantò conspe-
ctius in se*

*Crimen habet, quantò major qui
peccat habetur,* Juvenal.

Sic

Sic cum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem velles vivere, *Seneca*.

Jurare, nisi ubi necesse est, gravi viro parum convenit, *Quint.*

Nemo tam prudens, tam circumspectus, ut non aliquando labatur, *Lactantius*.

52.

Qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur, *Lev. 24. v. 16.*

Nullo loco, nisi quantum necessitas cogit, fortunæ se commitendum, *Liv.*

Magnanimi est neque secundis rebus insolescere, neque dejici adversis, *Cic.*

Pax majora decet, peragit tranquilla potestas,

Quod violenta nequit, mandata que fortius urget

Imperiosa quies, Claudianus.

Huma-

Humanę vitę conditionem pri-
mus & ultimus dies continet,
Quintilianus.

Priusquam incipias consulto, &
ubi cōsulueris, maturè facto opus
est, *Sallust.*

Rara temporum felicitas, ubi
sentire quæ velis, & quæ sentias
dicere liccat, *Tacit.*

*Ne vacuæ relinquuntur Pagellæ,
annecluntur hæ*

SENENTIÆ MORALES LABERII.

Alterius damnum, gaudium
haud facias tuum.

Avarum irritat, non satiat pe-
cunia.

Etiam sanato vulnere cicatrix
manet.

Fortuna multis dat nimis, nul-
li satis.

Gemi-

Geminat peccatum, quem delicti non pudet.

Habet in adversis auxilia qui in secundis commodat.

Miserrima fortuna est, quæ inimico caret.

Non peccant oculi, si animus oculis imperet.

Nil eripit fortuna, nisi quod & dedit.

Non est tuum, fortuna quod fecit tuum.

Nunquam secura est prava conscientia.

Vitium fuit, nunc mos est assentatio.

P. SYRI MIMI.

Amicos res optimæ parant, adversæ probant.

Ita amicum habeas, posse ut fieri inimicum putas.

Comes facundus in via pro vehiculo est.

Ami-

Amici mores noveris, non oderis.

Fortuna vitrea est, quæ cum splendet frangitur.

O vita miserolōga, felici brevis.

Aleator quanto in arte est melior, tanto est nequior.

Luxuriæ defunt multa, avaritiæ omnia.

M. ACCII PLAUTI.

Virtus omnia in se habet, omnia adsunt bona, quem penes est virtus.

Oculatæ sunt nostræ manus, credunt quod vident.

Dummodo morata rectè veniat (uxor) dotata est satis.

Non mihi homines placent, qui quando malè fecerunt, purgitant.

Nos parasiti quasi mures semper edimus alienum cibum.

In re mala, animo si bono utare, adjuvat.

Est

Est profectò Deus, qui quæ nos
gerimus auditque & videt.

Qui è nucē nucleum esse vult,
frangit nucem.

Nulli est homini perpetuum
bonum.

Ult sunt humana, nihil est per-
petuum datum.

Plus scire satius est quam lo-
qui.

Mihi istic nec seritur, nec meti-
tur.

Ego si bonam famam mihi ser-
vavero, sat ero diyes.

Vix decimus quisque est qui i-
psus sese noverit.

Omnibus amicis quod mihi est,
cupio idem,

Novi ego hoc seculum moribus
quibus sit, malus bonum malum
esse vult, ut sit sui similis.

Tu si animum vicisti potius,
quam animus te, est quod gaudes.
Qui animum vincunt, quam
quos

quos animus, semper probiores
cluent.

In lingua mel, in corde fel.

Mavelim mihi inimicos invide-
re, quam me inimicis meis. Nam
invidere alii bene esse, tibi malè
esse, miseria est. Qui invident,e-
gent, illi quibus invidetur, rem ha-
bent.

P. TERENTII.

Verum illud verbum est, vulgo
quod dici solet; Omnes sibi meli-
us malle esse, quam alteri.

Fgo in portu navigo.

Proximus sum egomet mihi.

Fallacia alia aliam trudit.

Sic ut quimus, quando ut volu-
mus non licet.

Nodum in scirpo quæris.

Nullum est jam dictum, quod
non dictum sit prius,

Isthæc in me cudetur faba.

Sine Cerere & Libero friget
Venus.

Ho.

Homo sum: humani à me nihil alienum puto.

Nosti mores mulierum: dum moliuntur, dum comuntur, annus est.

Homine imperito nunquam quidquam injustius; qui nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum.

Ego spem precio non emo.

Vetus verbum hoc quidem est: communia esse amicorum inter se omnia.

O fortuna, ut nunquam perpetuo es bona?

O fortunate, nescis quid mali præterieris, qui nunquam es ingressus mare.

L. ANNÆI SENECAE,

Latere semper patere quod latuit diu.

Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æqu-

Æquum licet statuerit, haud e-
quus fuit.

Nemo confidat nimiū secundis

Quem pœnitet peccasse, pene
est innocens.

P. VIRGILII MARONIS.

Deus nobis hæc otia fecit,

O formose puer, nimium ne cre-
de colori.

Sed fugit interea, fugit irrepa-
rabile tempus.

Semper honos, nomenq; tuum
laudesq; manebunt.

Discite justitiam moniti & non
temnite divos.

Nulla salus bello; pacem te po-
scimus omnes.

Nescia mens hominum fati
fortisq; futuræ.

Et servare modum rebus subla-
ta secundis.

FINIS.

309. IX. 81.

Av. Kieliskede 1b:

mf

